

**Conceptverkiezingsprogramma D66 Drenthe
Provinciale Staten 2019-2023**

1 Voorwoord

2
3 Beste lezer,

4
5 D66 wil een duurzame én bruisende provincie. Een provincie waar de toekomst gemaakt
6 wordt, waar inwoners staan voor elkaar. Een provincie waar je graag woont en werkt en waar
7 het fijn is op bezoek te komen. Een gastvrije provincie voor iedereen. Ongeacht wie je bent of
8 waar je vandaan komt. Een provincie waar je meedoet en waar dat gewaardeerd wordt.

9 Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen met inbreng van vele inwoners en
10 organisaties die een warm hart hebben voor Drenthe. D66-leden, D66-kiezers en anderen die
11 vanuit betrokkenheid of deskundigheid een visie en/of mening hebben over hoe Drenthe er in
12 de toekomst uit zou moeten zien. Een stip aan de horizon vanuit de idealen van D66.

13 D66 wil een provincie met een duurzame, sterke economie, met een aantrekkelijke en
14 gezonde leefomgeving en met een goed bestuur. Drenthe verdient een duurzame samenleving
15 waar welzijn voorbij gaat aan winst. Waar de begrippen kringloop en synergie betekenis
16 hebben als het gaat om economie en leefomgeving. D66 wil dan ook inzetten op beleid en
17 regelingen die bijdragen aan een kringloopeconomie. We willen samenhang tussen stad en
18 platteland en tussen landbouw en natuur en een checklist voor het werken met lokale
19 kringlopen die aansluiten bij onze duurzame doelen.

20 Drenthe verdient een progressieve, realistische partij die verbindt en versterkt. Samen
21 met inwoners, organisaties en bedrijven willen we de schouders zetten onder nieuwe
22 initiatieven. We willen aan de slag om de provincie beter toe te rusten op de toekomst. D66
23 staat met enthousiaste kandidaten klaar om jou te vertegenwoordigen in de Provinciale Staten
24 van Drenthe.

25
26 Drenthe verdient D66!

27
28 Anry Kleine Deters,
29 Lijsttrekker D66 Drenthe
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55

56 **Duurzame economie**
 57 **Energie**

58
 59 **Wat vindt D66?**
 60

61 Voor D66 is de overgang van fossiele brandstoffen op duurzame energie het belangrijkste
 62 thema voor Drenthe in de komende periode. In de afgelopen jaren begrootte de provincie
 63 jaarlijks slechts twee miljoen euro voor de Drentse Energieagenda, op een begroting van meer
 64 dan 260 miljoen euro. Dat is veel te weinig om onze doelstellingen te behalen. D66 wil daarom
 65 minimaal vier keer zoveel geld besteden aan de Energieagenda in de komende jaren.
 66 Daarmee kunnen we lage- en middeninkomens meer meenemen bij het verduurzamen van
 67 bijvoorbeeld hun huis, kunnen we inwoners meer betrekken bij het opwekken van duurzame
 68 energie en kunnen we ervoor zorgen dat bedrijven stappen kunnen zetten in het besparen en
 69 opwekken van energie en het verduurzamen van bedrijventerreinen.

70 De gang van zaken rondom de windmolens in de Veenkoloniën moet een harde les
 71 zijn geweest. D66 wil alles op alles zetten om tot een vorm van energieopwekking te komen
 72 waar zoveel mogelijk inwoners zich in kunnen vinden. Daarom staat D66 open voor alle
 73 vormen van duurzame energie. Inwoners moeten zelf zoveel mogelijk zelf bepalen welke
 74 energievorm en locatie gekozen worden. De provincie moet daar samen met de gemeenten
 75 concrete voorwaarden voor stellen, zodat voor alle Drenten van tevoren duidelijk is wanneer
 76 en hoeveel invloed zij kunnen uitoefenen. Daarnaast wil D66 dat omwonenden bij elk nieuw
 77 project meeprofiten van de energie die in hun buurt wordt opgewekt. Bij het bepalen van
 78 regionale energiestrategieën moet de inwoner wat D66 betreft voorop staan, naast het overleg
 79 met gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

80 Op het gebied van de gebouwde omgeving, het bedrijfsleven en innovatie zijn nog grote
 81 stappen te zetten. D66 wil dat alle Drentse woningen en bedrijventerreinen uiterlijk in 2040
 82 door middel van duurzame energiebronnen in hun eigen energiebehoefte voorzien. Daarom
 83 wil D66 het actieplan Energieneutraal Wonen verlengen en gezamenlijke energieopwekking
 84 en -besparing op bedrijventerreinen subsidiëren. De overheid moet zelf het goede voorbeeld
 85 geven: publieke gebouwen wil D66 daarom al in 2030 volledig verduurzaamd zien. Verder
 86 vindt D66 dat de provincie zowel innovatieve bedrijven als onderwijsinstellingen in het Noorden
 87 proactief moet benaderen om tot meer duurzame experimenten en projecten te komen. Ook
 88 andere innovaties op het gebied van energie verdienen de steun van de provincie. Zo is
 89 energieopslag een grote opgave in de toekomst: voor periodes dat de zon niet schijnt en de
 90 wind niet waait, moet energie opgeslagen zijn.

91 In 2050 wil de provincie dat er in Drenthe evenveel energie duurzaam wordt opgewekt
 92 als we verbruiken, met 14% duurzame opwek in 2020 en 40% in 2030 als tussendoelen. In
 93 2017 lag dit percentage in Nederland nog maar op 6,6%. Het is dus tijd voor actie. D66 wil flink
 94 investeren in de energietransitie om nu stappen te maken in Drenthe.

95
 96 **Wat wil D66?**
 97

- 98 - D66 wil dat inwoners bij alle nieuwe projecten voor wind- en zonne-energie in Drenthe
 99 invloed hebben op locatiekeuze en planvorming.
- 100 - D66 wil dat omwonenden bij alle nieuwe projecten voor wind- en zonne-energie
 101 meeprofiten van de opgewekte energie in hun buurt.
- 102 - D66 vindt dat inwoners, naast maatschappelijke organisaties, waterschappen,
 103 bedrijven en overheden, een grote rol spelen bij het bepalen van regionale
 104 energiestrategieën.
- 105 - D66 wil succesvolle regelingen die particulieren helpen hun energielasten te verlagen,
 106 zoals de Zonnelening Drenthe, verlengen. Deze regelingen moeten voor lagere en
 107 middeninkomens toegankelijker worden. Daarvoor mag het budget voor deze
 108 regelingen uitgebreid worden.
- 109 - D66 wil dat de provincie samen met Drentse innovatieve bedrijven en
 110 onderwijsinstellingen in het Noorden meer duurzame projecten en experimenten opzet.

- 111 - D66 wil dat alle woningen en bedrijventerreinen in Drenthe uiterlijk in 2040
112 energieneutraal zijn. Publieke gebouwen moeten dit in 2030 al realiseren.
- 113 - D66 wil dat de provincie subsidie verstrekt aan ondernemers die het opwekken van de
114 benodigde energie en het verminderen van energiegebruik op bedrijventerreinen
115 collectief aanpakken.
- 116 - D66 wil de provinciale bijdrage aan het Actieplan Energieneutraal Wonen voortzetten.
- 117 - D66 wil dat de provincie projecten met betrekking tot bijvoorbeeld energieopslag,
118 restwarmte, microgrids, gelijkstroom en waterstof subsidieert.
- 119 - D66 wil dat het gehele wagenpark van de provincie bij de eerstvolgende vernieuwing
120 volledig verduurzaamd wordt.
- 121 - Om deze maatregelen te realiseren wil D66 het budget voor de Drentse Energieagenda
122 minimaal verviervoudigen (van €2 miljoen naar minimaal €8 miljoen jaarlijks). Daarmee
123 investeren we in het betrekken van alle inwoners bij de transitie, het meenemen van
124 lagere en middeninkomens en bedrijven, het aanjagen van innovatie in Drenthe en het
125 verduurzamen van de bedrijfsvoering van de provincie.
- 126 - D66 is tegen gebruik van de ondergrond voor activiteiten als winning van schaliegas
127 en opslag van kernafval of CO2.

128
129
130
131
132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155 **Duurzame economie**
 156 **Economie**

157
 158 **Wat vindt D66?**

159
 160 D66 vindt het belangrijk dat jonge mensen in de provincie kunnen wonen en werken.
 161 Aansluiting van het onderwijs op de regionale arbeidsmarkt is een belangrijke voorwaarde om
 162 jonge mensen voor Drenthe te behouden. De provincie heeft een rol in het samenbrengen
 163 van het bedrijfsleven en het onderwijs. D66 vindt dat zij zich daarbij moet richten op de
 164 groeiende vraag naar arbeidskrachten en het vasthouden van jong talent in de regio, door
 165 middel van projecten en samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven en gericht op
 166 innovatie. Zo breng je het onderwijs naar de bedrijven, krijgen diezelfde bedrijven invloed op
 167 de opleidingen en maken studenten op locatie kennis met het Drentse bedrijfsleven. Wat D66
 168 betreft ligt daarbij een nadrukkelijk accent op de ontwikkeling van duurzame innovaties en op
 169 de energietransitie en wordt er in Drenthe een techniekacademie ontwikkeld die jonge mensen
 170 daarvoor opleidt. D66 vindt dat scholen die bijdragen aan deze doelstellingen door middel van
 171 hun opleidingen, zoals een lab voor energietransitie, financieel ondersteund en beloofd
 172 moeten worden.

173 D66 wil ruimte geven aan het vrije ondernemerschap. Met name het MKB, waar het
 174 overgrote deel van de Drentse werkgelegenheid zich bevindt, verdient de aandacht en
 175 ondersteuning van de provincie. Ook nu het economisch goed gaat is er nog veel winst te
 176 behalen op het gebied van internationalisering (export), innovatie, het aantal startups en
 177 sociaal ondernemerschap. Ook de samenwerking met omliggende regio's, met name met
 178 Duitsland, moet hierin verbeterd worden. D66 vindt dat de provincie op al deze 5 terreinen
 179 programma's en stimuleringsregelingen moet instellen. Vooral ondernemingen die
 180 oplossingen vinden voor maatschappelijke vraagstukken en bijdragen aan de circulaire
 181 economie kunnen rekenen op onze steun.

182 Duurzame bedrijfshuisvesting moet worden gestimuleerd. D66 vindt dat leegstaand
 183 vastgoed zoveel mogelijk opnieuw moet worden ingezet. De provincie moet dat onder andere
 184 door middel van ruimtelijke ordening mogelijk maken. Bij nieuwbouw van bedrijfspanden vindt
 185 D66 dat er voorwaarden moeten worden gesteld aan de duurzaamheid van het pand.

186 D66 is voorstander van een liberaal en circulair inkoopbeleid. De provincie heeft de
 187 plicht om zuinig om te gaan met het geld van de belastingbetaler en goed te letten op de
 188 effecten op mens en milieu van de door haar ingekochte producten en diensten. De provincie
 189 is niet gebonden aan inkoop binnen de provinciegrenzen, maar heeft wel de plicht duurzaam
 190 in te kopen.

191 Ondernemerschap en werkgelegenheid vragen om een goede infrastructuur, zowel
 192 digitaal als voor het vervoer van goederen en mensen. D66 vindt dat daarbij steeds moet
 193 worden gezocht naar de meest optimale bereikbaarheid tegen de laagst mogelijke
 194 milieubelasting. Dat vraagt enerzijds om een goede doorstroming binnen de huidige
 195 infrastructuur en anderzijds om de ontwikkeling van alternatieven in het vervoer. In dat laatste
 196 passen onze plannen voor het stimuleren van het gebruik van de (elektrische) fiets en een
 197 netwerk van fietssnelwegen, maar ook het creëren van ruimte voor experimenten met nieuwe
 198 vervoersmiddelen, zoals zelfrijdende auto's. Binnen de huidige infrastructuur vindt D66 dat
 199 het vervoer over water moet worden gestimuleerd. De haven van Meppel moet goed
 200 bereikbaar zijn en voldoende capaciteit hebben.

201 Het imago van Drenthe is een belangrijke factor voor de recreatieve sector en de
 202 provincie speelt daarin een (beeld)bepalende rol. Daarbij wordt geconcurrereerd met andere
 203 provincies en grote landelijk en internationaal opererende partijen. Of nieuwe generaties
 204 toeristen kiezen voor Drenthe als bestemming hangt af van het merk 'Drenthe'. In een gebied
 205 dat door buitenstaanders als één geheel wordt gezien en waarbinnen de afstanden tussen
 206 verschillende toeristische bestemmingen klein zijn, is gezamenlijk optrekken geboden. D66
 207 vindt dat de provincie hier de regie in moet nemen om recreatieondernemers, gemeenten en
 208 marketingorganisaties samen inhoud te laten geven aan dat merk.

209 We zien steeds grotere problemen door klimaatveranderingen en schaarste van
210 grondstoffen en afval. We verbruiken grondstoffen in een hoger tempo dan dat deze in de
211 natuur beschikbaar en aangroeibaar zijn. Daarnaast vervuilen we de natuur met alle
212 grondstoffen die niet hergebruikt worden of de natuur aantasten. Om onze huidige
213 levensstandaard en veiligheid te kunnen behouden, moeten we een circulaire economie
214 ontwikkelen; steeds meer korte gesloten ketens (kringlopen) van grondstof, materialen en
215 voedingsstoffen. Daarbij voorziet D66 dat er een transitie van bezit naar gebruik en van
216 financiële naar maatschappelijke waarde plaatsvindt. Het Drentse principe van de
217 Noaberschap maakt deze provincie bij uitstek geschikt om overheden, bedrijven en inwoners
218 samen te laten werken aan het verkorten en sluiten van de ketens. De provincie moet die
219 samenwerking faciliteren en initiëren.

220

221 **Wat wil D66?**

222

- 223 - D66 wil dat er innovatiewerkplaatsen van WO, HBO en MBO studenten komen waar
224 op locatie vraagstukken van Drentse ondernemers worden onderzocht.
- 225 - D66 wil de goede programma's voor startende ondernemers, zoals de
226 Ondernemersfabriek, behouden en uitbreiden met bijvoorbeeld de organisatie van
227 startup weekenden en meer faciliteiten voor het clusteren van ondernemers.
- 228 - D66 wil dat nieuw ondernemerschap, waarbij maatschappelijke impact prevaleert
229 boven winstmaximalisatie, wordt gestimuleerd door programma's waarin mensen
230 worden opgeleid tot ondernemers en hun goede ideeën worden omgezet in een
231 haalbaar ondernemingsplan.
- 232 - D66 wil dat Drenthe zich meer inzet voor samenwerking met Duitsland. D66 wil samen
233 met de nationale en Europese overheden een proef opzetten op het bedrijventerrein
234 Europark in Coevorden-Emlichheim waar geëxperimenteerd kan worden met het
235 weghalen van verschillen in regels tussen Nederland en Duitsland.
- 236 - D66 wil ruimte geven om leegstaand (bijvoorbeeld agrarisch) vastgoed te
237 hergebruiken voor bedrijfshuisvesting.
- 238 - D66 wil dat de provincie het goede voorbeeld geeft en waar mogelijk uitsluitend circulair
239 inkoopt.
- 240 - D66 wil dat er alleen vergunningen worden afgegeven voor nieuwe bedrijfsterreinen of
241 winkelcentra als er geen oplossing ligt in bestaande bouw of terreinen.
- 242 - D66 vindt dat er duurzaamheidseisen moeten worden gesteld aan nieuwbouw van
243 bedrijfspanden, zoals het volledig recyclebaar zijn.
- 244 - D66 wil investeren in de haven van Meppel.
- 245 - D66 wil één Noord-Nederlandse marketingstrategie voor de lange termijn, gericht op
246 een herkenbaar merk.
- 247 - D66 wil een concreet stappenplan voor de verbinding tussen bestaande en nieuwe
248 initiatieven op het gebied van circulaire economie, waarbij men van elkaar leert en de
249 krachten bundelt, zodat er snel nieuwe korte en gesloten ketens zichtbaar zijn in de
250 Drentse economie.

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263 **Duurzame economie**
 264 **Mobiliteit**

265
 266 **Wat vindt D66?**
 267

268 D66 zet in op de fiets. Om de verkeersveiligheid van zowel automobilist als fietser te
 269 waarborgen, moeten fietspaden vrij liggen van wegen in Drenthe. De aanpak van het traject
 270 Beilen-Lheebroek, waar de provincie een bijdrage aan heeft geleverd, is hier een goed
 271 voorbeeld van. Daarnaast ziet D66 in fietssnelwegen goede alternatieven voor andere vormen
 272 van mobiliteit. Bij grote busknooppunten als in Gieten moeten meer fietsen beschikbaar zijn
 273 zodat reizigers makkelijker van en naar hun bestemming kunnen komen. De provincie moet
 274 hierover in overleg met busvervoerders. Verder vindt D66 het belangrijk dat fietspaden vanuit
 275 het oogpunt van (sociale) veiligheid goed worden verlicht. Dit kan duurzamer dan nu het geval
 276 is met bijvoorbeeld het gebruik van sensoren. Hiermee komen we ook tegemoet aan de zorg
 277 voor voldoende duisternis, iets waar we in Drenthe zuinig op moeten zijn.

278 D66 vindt dat nieuwe initiatieven die het openbaar vervoer (OV) in Drenthe
 279 vraaggericht maken, zoals de schoolbus, alle steun verdienen. Er zijn nu te veel onrendabele
 280 lijnen en lege bussen in voornamelijk de daluren.

281 De provinciale motorrijtuigenbelasting mag wat D66 betreft alleen meestijgen met de
 282 inflatie als verdere investeringen in de energietransitie dit noodzakelijk maken. Drenthe kent
 283 veel dunbevolkte gebieden waar het bezit van een auto voor veel inwoners onmisbaar is.
 284 Inwoners die overschakelen op duurzamere vormen van automobilititeit verdienen fiscale
 285 beloning. Ook op en om wegen zelf kan milieuwinst worden geboekt, bijvoorbeeld door het
 286 plaatsen van zonnepanelen in bermten of door energie uit opgewarmd wegdek te laten
 287 gebruiken door consumenten.

288 Verder moet de provincie bij het sluiten van oversteken op wegen zorgen voor
 289 verkeersveilige en door de bevolking gedragen alternatieven. Spreiding van het verkeer en
 290 voorkoming van verkeersinfarcten heeft daarbij prioriteit.

291 D66 Drenthe ziet grote waarde in luchthaven Groningen Airport Eelde en ziet deze als
 292 onderdeel van de infrastructuur en randvoorwaarde voor een goed vestigingsklimaat in Noord-
 293 Nederland. In het licht van de miljoeneninvestering in de afgelopen jaren moet de provincie
 294 zich voor de komende jaren een betrouwbare overheid tonen. Als er in de toekomst verdere
 295 investeringen noodzakelijk zijn om het vliegveld te behouden, staat D66 daar positief
 296 tegenover.

297
 298 **Wat wil D66?**
 299

- 300 - D66 wil dat fietspaden en autowegen gescheiden van elkaar zijn omwille van de
- 301 verkeersveiligheid. De provincie moet hier samen met gemeenten geld voor vrijmaken.
- 302 - D66 wil dat bij grote busknooppunten OV-fietsen komen zodat reizigers makkelijker
- 303 van en naar hun bestemming kunnen komen.
- 304 - D66 wil duurzame verlichting van fietspaden en -snelwegen door middel van
- 305 sensortechnologie.
- 306 - D66 wil initiatieven als bijvoorbeeld de schoolbus, die het openbaar vervoer
- 307 vraaggericht maken, ondersteunen.
- 308 - D66 wil alleen een stijging van de provinciale motorrijtuigenbelasting als verdere
- 309 investeringen in de energietransitie noodzakelijk zijn.
- 310 - D66 wil dat de provincie het voortouw neemt in het realiseren van duurzame
- 311 energieopwekking uit en langs provinciale wegen. Zo moet de provincie zich hard
- 312 maken voor de grootschalige realisatie van zonnepanelen in bermten. Ook bestaan er
- 313 in Zuid-Holland initiatieven om energie uit opgewarmd wegdek te laten gebruiken door
- 314 consumenten. Drenthe moet dit voorbeeld volgen.
- 315 - D66 wil in overleg met de bevolking, verkeersveilige alternatieven voor het sluiten van
- 316 oversteken op de provinciale wegen.

- 317 - D66 wil de luchthaven Groningen Airport Eelde behouden en staat positief tegenover
- 318 eventuele investeringen in de toekomst.

319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371

372 **Gezonde leefomgeving**
 373 **Natuur, landbouw en biodiversiteit**

374
 375 **Wat vindt D66?**
 376

377 D66 vindt dat de kernkwaliteiten van Drenthe, zoals natuur, een aantrekkelijk landschap en
 378 een gezond milieu, verder versterkt moeten worden. Drenthe is een provincie waar het goed
 379 toeven is. Er zijn grote gebieden waar je rust, stilte en duisternis kunt ervaren en die wil D66
 380 koesteren. We moeten ons goed voorbereiden op de klimatologische veranderingen in de
 381 toekomst die voor meer extremen in het weer gaan zorgen. We moeten zorgen voor een
 382 leefomgeving met meer wateropvangcapaciteit voor zowel extreme buien als voor hittegolven
 383 met droogte. Drenthe heeft veel zandgronden die weinig water vasthouden en ook geen grote
 384 wateren; Drenthe is dus extra kwetsbaar. D66 vindt daarom een verhoging van de
 385 bodemvruchtbaarheid en maatregelen voor waterbuffering op grote schaal (zoals bij de
 386 Onlanden) een wezenlijk onderdeel van de voorbereiding op klimaatverandering.

387 De al jaren durende teruggang van biodiversiteit (insecten, planten, vogels en land- en
 388 waterdieren) wordt nog altijd niet gestopt. Het debat wordt gedomineerd door de landbouw-
 389 natuur tegenstelling. Als gesproken wordt met agrariërs, natuurbeheerders en inwoners die
 390 actief zijn in lokale natuur- en milieugroepen, leeft er een veel grotere overeenstemming dan
 391 in de praktijk tot stand komt. Dan komt een breed levend streefbeeld naar voren, met gesloten
 392 kringlopen, eerlijkere prijzen voor kwalitatief hoogwaardige landbouwproducten, vergroting
 393 van het regionale voedselaanbod, afname van vervoersbewegingen voor voedseltransport,
 394 een gevarieerd landschap, betere verbindingen tussen robuuste natuurgebieden, meer natuur
 395 in bebouwde gebieden, meer belevingsmogelijkheden van natuur en vooral meer biodiversiteit.
 396 D66 onderschrijft dit streefbeeld en wil de kansen en mogelijkheden van de aanwezige
 397 overeenstemming benutten.

398 Drenthe wordt als toeristische regio beter op de agenda gezet, als natuur en landschap
 399 aantrekkelijker wordt, er een Drents voedselaanbod is en de landbouwgebieden weer drager
 400 van biodiversiteit worden. De provincie moet de samenwerking bevorderen tussen landbouw,
 401 marktpartijen uit de voedselvoorziening, natuur- en milieuorganisaties. D66 ziet Drenthe als
 402 'landbouw-natuurvoorloper'.

403 De provincie is primair verantwoordelijk voor het natuurbeleid en de financiering van
 404 natuur- en milieueducatie en het stimuleren van burgerinitiatieven voor natuur en
 405 landschapsbeheer. Op natuurbeleid is de afgelopen jaren door bezuinigingen veel te veel
 406 ingeleverd. Dat moet de provincie ongedaan maken. Iedere Drent draagt bij aan het behoud
 407 van onze natuur, maar moet daar dan ook van kunnen genieten. Mensen moeten natuur en
 408 landschap van heel nabij kunnen ervaren, via voet- en fietspaden en meer openstelling van
 409 natuurgebieden. Toegankelijkheid voor gehandicapten verdient daarbij extra aandacht.
 410 Daarbij moet samen met belangenorganisaties over de provinciale grens worden
 411 samengewerkt, zoals bijvoorbeeld bij de Reest.

412
 413 **Wat wil D66?**

- 414 – D66 wil dat er een strategie wordt ontwikkeld die de Drentse circulaire voedselproductie
 415 verder helpt. De provincie moet daarbij ook inzetten op het binnenhalen van Europese
 416 en landelijke subsidies.
- 417 – D66 wil proefboerderijen ondersteunen voor het ontwikkelen van circulaire landbouw,
 418 met aandacht voor verhoging van bodemvruchtbaarheid, natuur-inclusieve landbouw
 419 en technische innovaties, bijvoorbeeld toepassing van drones voor zuinig
 420 watergebruik.
- 421 – D66 wil initiatiefnemers faciliteren die lokale en regionale voedselmarkten willen
 422 ontwikkelen.
- 423 – D66 wil de koppeling van bouwblok grenzen en aantal dieren voor landbouwbedrijven
 424 vervangen door criteria van circulaire, diervriendelijke productie en landschappelijke
 425 inpassing.

- 426 – D66 wil een uitbreiding van spuitvrije zones tot minimaal 10 meter.
427 – D66 wil faunabeleid dat ruimte biedt aan edelhert, wild zwijn en wolf en inspeelt op de
428 belangen van landbouw en inwoners.
429 – D66 wil ter vergroting van de biodiversiteit insectenvriendelijke en bloemrijke randen
430 bij onder andere wegbermen, waterwegen en weilanden, parken, vijvers, randen van
431 zonneparken en industriegebieden.
432 – D66 wil dat Drenthe bijdraagt aan het op peil houden van geschoolde imkers en het
433 ecologisch beheer van het fijnmazig natuurnetwerk.
434 – D66 wil financiering van lokale burgerinitiatieven die met landbouwers willen
435 samenwerken, zoals coöperaties voor natuur en landschapsbeheer.
436 – D66 wil dat provinciaal personeel in het buitengebied als toezichthouders en
437 kantonniers, evenals rattenvangers, faunabeheerders en natuurbeschermers worden
438 ingezet bij de naleving van natuur- en milieuregelgeving.
439 – D66 wil de bezuinigingen op de ecologische hoofdstructuur, die alle natuurgebieden in
440 Nederland met elkaar verbindt, ongedaan maken en 7,5 miljoen euro jaarlijks steken
441 in de aanleg en inrichting van verbindingszones tussen natuurgebieden.
442 – D66 wil de opvangmogelijkheden van water vergroten met 2000 ha, voor periodes van
443 droogte en zware regenval. Deze gebieden kunnen meerdere functies hebben, zoals
444 bijvoorbeeld drinkwater en natte natuur of zonneparken op grotere schaal, als
445 vervanging van windturbines elders.
446 – D66 wil dat er extra geld beschikbaar komt voor verharding en verbreding van
447 wandelpaden voor gehandicapten.
448 – D66 wil dat er meer wandelroutes bijkomen en dat daarbij meer wordt samenwerkt met
449 andere provincies en maatschappelijke organisaties.
450 – D66 wil dat de toegankelijkheid van wandelpaden wordt verbeterd.
451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473 **Gezonde leefomgeving**
474 **Kunst, cultuur en erfgoed**

475
476 **Wat vindt D66?**
477

478 D66 vindt het belangrijk dat kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk zijn, zowel de
479 amateurkunst als het professionele aanbod. Vooral de jeugd moet met alle vormen van kunst
480 en cultuur in aanraking komen. D66 zal dan ook alle uitingen op dit gebied toetsen aan de
481 toegankelijkheid voor kinderen en jongeren. Voortdurend zullen wij de vraag stellen hoe zij
482 betrokken worden.

483 De verbeeldingskracht die ten grondslag ligt aan alle vormen van kunst en cultuur maken stad
484 en platteland rijker. Samen cultuur beleven geeft sociale cohesie, ook tussen verschillende
485 bevolkingsgroepen. Vertrouwdheid met de Drentse cultuurhistorie geeft binding met de streek
486 en maakt dat mensen die aanvankelijk ergens anders werk vonden graag weer naar Drenthe
487 terugkeren.

488 Kunst en cultuur is één van de voorwaarden voor prettig werken, wonen en recreëren.
489 Kunstbeoefening, op school en in de vrije tijd, het kunnen genieten van historisch landschap
490 en lokaal erfgoed, en de mogelijkheid om voorstellingen en tentoonstellingen in de nabije
491 omgeving te bezoeken, spelen een belangrijke rol bij de beoordeling van het leef- en
492 vestigingsklimaat door inwoners, bedrijven en bezoekers van onze provincie. Cultuur draagt
493 bij aan een positief imago van onze provincie, het is daadwerkelijk van belang voor de
494 leefbaarheid, gezondheid, sociale samenhang, veiligheid en economie.

495 D66 vindt dat de provincie een stimulerende en bepalende rol heeft in het realiseren
496 van een kwalitatief goed en breed aanbod van kunst en cultuur. Cultuur is een belangrijke
497 vestigingsvoorwaarde voor bedrijven en een belangrijke motor voor het toerisme. Ook is er in
498 het bedrijfsleven een steeds grotere behoefte aan input vanuit de cultuursector ten behoeve
499 van innovatie en zijn bijvoorbeeld festivals een prachtige gelegenheid om allerlei innovaties
500 live te testen. Uitgerekend is dat iedere euro die in cultuur wordt gestoken uiteindelijk
501 anderhalve euro oplevert. Alleen al daarom wil D66 de komende jaren investeren in de
502 versterking van het culturele klimaat in Drenthe.

503 Gebiedspromotie en het bevorderen van toerisme is ook voor onze provincie een
504 economische noodzaak. Musea, festivals, monumenten en de karakteristieke landschappen
505 spelen in deze promotie steevast een hoofdrol. Het verder ontsluiten van kunst en cultuur,
506 vraagt om bovenlokale en regionale regie. Waar gemeenten het in hun eentje niet redden kan
507 de provincie samenwerking stimuleren. Bij het herbestemmen van monumenten,
508 buitenplaatsen en erfgoedcomplexen is het steeds meer aan de provincie om nieuwe
509 initiatieven te signaleren en samenwerking tussen initiatiefnemers, investeerders en
510 bijvoorbeeld gemeenten te faciliteren. De provincie heeft een belangrijke rol op het gebied van
511 erfgoed. Als uitvoerder van wettelijke taken en verdeler van subsidies voor bijvoorbeeld
512 (Rijks)monumenten. Ook op het gebied van cultuureducatie, archeologie, musea en
513 immaterieel erfgoed vervult de provincie als regisseur een aanjagende rol. Erfgoed draagt bij
514 aan toerisme en werkgelegenheid.

515
516 **Wat wil D66?**
517

- 518 - D66 wil de aandacht voor Drentse taal en cultuur continueren.
- 519 - D66 wil subsidie voor vernieuwende, innovatieve kunstprojecten en festivals.
- 520 - D66 wil subsidie uittrekken als stimulans voor jonge talenten om zich verder te
521 ontwikkelen.
- 522 - D66 wil grote betrokkenheid van jongeren bij alle vormen van kunst en cultuur.
- 523 - D66 wil dat de provincie regie voert op samenwerking van alle betrokken partijen.
- 524 - D66 wil herbestemming van cultureel erfgoed met als uitgangspunt Behoud door
525 ontwikkeling.
- 526 - D66 wil subsidie voor duurzame maatregelen bij monumenten.

- 527 - D66 wil toegankelijke Bibliotheken in platteland en stad voor kennis en informatie,
528 ontwikkeling en educatie.
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581

582 **Bestuur**

583 **Democratie**

584

585 **Wat vindt D66?**

586

587 D66 vindt dat de Drentse inwoners de belangrijkste partners voor de provincie zijn. De
588 verrichtingen van de provincie moeten voor iedereen te volgen zijn en onze inwoners moeten
589 daar zoveel mogelijk bij betrokken worden. D66 staat voor een transparante, betrouwbare en
590 toegankelijke overheid. Inwoners moeten weten wat ze van de overheid kunnen verwachten.
591 De overheid dient sober te zijn en verantwoord met publiek geld om te gaan. D66 vindt dat het
592 besteden van geld van inwoners altijd kritisch getoetst moet worden. De overheid doet wat het
593 moet doen en laat waar het kan taken zoveel mogelijk over aan de private sector.

594 De mogelijkheden waarop inwoners kunnen meedoen aan het tot stand komen en
595 uitvoeren van provinciaal beleid moeten worden uitgebreid. Drenthe kent sinds 2018 het
596 initiatief Drenthe in Debat, dat georganiseerd is om Drentse inwoners over een bepaald
597 onderwerp met elkaar in gesprek te brengen. Nu bepalen Provinciale Staten dat onderwerp.
598 D66 vindt dat inwoners die keuze moeten maken: zij geven aan wat zij belangrijk vinden en de
599 politiek moet dat overnemen. Ook het Drents Panel, waarin zo'n 1600 Drentse inwoners zitten,
600 wordt te weinig ingezet naar de mening van D66.

601 Provinciale Staten zijn het hoogste orgaan in de provincie en door de Drenten gekozen.
602 Zij moeten daarom alle benodigde instrumenten tot hun beschikking hebben om het college
603 van Gedeputeerde Staten te controleren en om zelf het initiatief te kunnen nemen. D66 wil
604 meer ruimte geven aan Provinciale Staten om zelf met voorstellen te komen door te kiezen
605 voor een collegeakkoord op hoofdlijnen. Zo bevorderen we het debat in de Staten, laten we
606 ruimte voor nieuwe ideeën en doen we recht aan de positie van Provinciale Staten.

607 D66 vindt dat het oplossen van knelpunten niet gehinderd mag worden door
608 provincie-, gemeente- of landsgrenzen. Als knelpunten niet meer opgelost kunnen worden
609 door de overheid die ervoor verantwoordelijk is, moet opschaling bekeken worden. Op Noord-
610 Nederlands niveau kunnen sommige taken beter opgepakt worden dan alleen op Drents
611 niveau en samen hebben de noordelijke provincies meer slagkracht. Dat blijkt bijvoorbeeld uit
612 de vorming van de Regiodeal Natuur inclusieve Landbouw, samen met Groningen en
613 Friesland. Daarom staat D66 open voor opschaling van provincies. D66 vindt herindeling van
614 gemeenten, die leidt tot een gemeente die beter tegemoet kan komen aan de wensen van
615 haar inwoners, bespreekbaar. Op Europees niveau ziet D66 graag dat Drenthe (eventueel op
616 Noord-Nederlands niveau) meer gebruik maakt van de Europese subsidieprojecten.

617

618 **Wat wil D66?**

619

- 620 - D66 wil dat het nieuwe college een akkoord sluit op hoofdlijnen en daarnaast zoveel
- 621 mogelijk keuzes aan Provinciale Staten laat.
- 622 - D66 wil dat er een richtlijn komt die van tevoren duidelijk maakt op welke wijze en
- 623 wanneer inwoners bij beleid worden betrokken. Hierdoor krijgen de Staten en het
- 624 college van Gedeputeerde Staten een grotere verantwoordingsplicht aan de inwoners.
- 625 - D66 wil veel meer samenwerking tussen overheden.
- 626 - D66 wil opschaling van provincies en nieuwe gemeentelijke herindelingen in Drenthe
- 627 zijn bespreekbaar.
- 628 - D66 wil dat inwoners het onderwerp van Drenthe in Debat kiezen.
- 629 - D66 wil dat de provincie meer inzet op het binnenhalen van Europese projecten.
- 630 Daarvoor moet Drenthe meer de samenwerking met andere overheden zoeken.
- 631 - D66 wil dat de provincie zeer terughoudend is in het opleggen van geheimhouding op
- 632 stukken. Bij besluiten tot geheimhouding wil D66 dat er altijd een periode wordt
- 633 vastgesteld waarin de geheimhouding geldt.
- 634 - D66 wil dat Statencommissies ook toegankelijk zijn voor mensen die niet op de
- 635 verkiezingslijst van hun politieke partij hebben gestaan. Politieke partijen blijven
- 636 verantwoordelijk voor het selecteren van kandidaten voor de commissies.

- 637 - D66 wil dat de provincie haar regierol pakt als gemeentelijke taken beter provinciaal of
638 bovenlokaal kunnen worden aangepakt. Het initiatief hiertoe moet vanuit de gemeenten
639 komen.
- 640 - D66 wil dat de mogelijkheden van het Drents Panel beter benut worden: bij belangrijke
641 dossiers moet het panel vaker ingezet worden.
- 642 - D66 wil dat begrotingen en jaarrekeningen publieksvriendelijk en makkelijk leesbaar
643 zijn.
- 644 - D66 wil dat de overheid doet wat het moet doen en waar het kan taken laat aan de
645 private sector en inwoners. Als inwoners bijvoorbeeld zelf aan natuurbeheer willen
646 doen, moet de provincie dit aanmoedigen en ondersteunen.
- 647 - D66 wil een sluitende begroting. Dit is voor D66 een vanzelfsprekendheid.
- 648
- 649
- 650
- 651
- 652
- 653
- 654
- 655
- 656
- 657
- 658
- 659
- 660
- 661
- 662
- 663
- 664
- 665
- 666
- 667
- 668
- 669
- 670
- 671
- 672
- 673
- 674
- 675
- 676
- 677
- 678
- 679
- 680
- 681
- 682
- 683
- 684
- 685